

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
«Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аналіз та контроль витрат операційної діяльності
(на прикладі ФГ «Троян-Агро-Плюс»)»

Виконавець:

студентка ЦЗВФН група 41
Люса Альона Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Кубік Валентина Дмитрівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стійкий розвиток підприємств аграрного сектору економіки повинен бути орієнтований на збільшення фінансових результатів виробничо-господарської діяльності за рахунок зростання обсягів виробництва і підвищення якості продукції при оптимальних витратах на її виробництво, що в свою чергу забезпечить високий рівень їх ефективності. Підвищення результативності діяльності підприємств можна досягти, насамперед, завдяки своєчасному формуванню облікової інформації, яка, у свою чергу, є базою для проведення контролю та здійснення аналізу виявлення слабких місць у діяльності підприємств, а на цій основі приймати об'єктивні управлінські рішення та обґрунтовувати напрями зростання ефективності виробничої діяльності. Для прийняття оперативних і тактичних рішень з управління підприємством в умовах постійно мінливої ринкової кон'юнктури і конкуренції сільськогосподарських товаровиробників необхідна своєчасна й достовірна обліково-аналітична інформація щодо витрат операційної діяльності на рівні конкретних підприємницьких структур. Все це обумовило вибір теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо організації обліку, контролю та аналізу операційних витрат та виявлення альтернативних напрямків їх оптимізації з метою забезпечення стійкого функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання.

Відповідно до визначеної мети під час виконання кваліфікаційної роботи поставлено такі основні завдання:

- дослідити економічну сутність і класифікацію витрат підприємства;
- вивчити нормативно-правове регулювання обліку витрат згідно національних стандартів;
- розглянути теоретичні та методичні основи обліку витрат;
- визначити проблемні аспекти обліково-аналітичного забезпечення формування витрат;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства «Троян-Агро-Плюс»;
- вивчити документування операцій щодо формування операційних витрат сільськогосподарських підприємств;
- проаналізувати оцінити систему бухгалтерського обліку на підприємстві;
- провести аналіз складу та динаміки витрат операційної діяльності та визначити їх вплив на прибутковість підприємства;
- дослідити організаційно-методичні аспекти контролю операційних витрат;
- узагальнити інформацію та надати пропозиції стосовно удосконалення обліку та контролю витрат операційної діяльності.

Об'єктом дослідження є процес функціонування та обліково-аналітичного забезпечення формування операційних витрат діяльності фермерського господарства «Троян-Агро-Плюс» Болградського району Одеської області.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні аспекти обліку, аналізу та контролю операційних витрат підприємства.

Методи дослідження. Фундаментом проведеного дослідження стало застосування системного підходу до вивчення явищ і процесів господарської діяльності. Це дало можливість досягти обґрунтованих висновків з питань, поставлених у кваліфікаційній роботі бакалавра. Для досягнення мети дослідження застосовувався комплекс загальнонаукових методів. Були використані методи індукції, дедукції – при дослідженні теоретичних питань бухгалтерського обліку та контролю витрат операційної діяльності; аналізу і синтезу – для виявлення спільних та відмінних рис у наукових підходах до обліку витрат операційної діяльності; спостереження та порівняння – для визначення стану обліку господарських операцій ФГ «Троян-Агро-Плюс»; статистичні методи – для виявлення основних тенденцій розвитку підприємства; методи порівняння для зіставлення даних фінансової звітності підприємства у динаміці років; абстрактно-логічний метод і метод причинно-наслідкового зв'язку, а також метод аналогії – для удосконалення методики бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань обліку витрат діяльності, податкова, фінансова, статистична звітність ФГ «Троян-Агро-Плюс» первинні документи та реєстри обліку витрат операційної діяльності, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань. У процесі написання роботи досліджені і використані наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів та вчених в області фінансового, управлінського і податкового обліку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань) та 30-ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 71 сторінці. Робота містить 14 таблиць, 14 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні та методичні аспекти обліку витрат підприємницької діяльності»** розглянуто сутність витрат з економічної точки зору, трактування витрат відповідно до національних та міжнародних нормативно-правових документів, надано їх класифікацію за видами діяльності та за економічними елементами, проведено класифікацію витрат відповідно до управлінських потреб, наведено нормативно-правове регулювання організації обліку витрат з урахуванням галузевих

особливостей, визначено умови визнання витрат відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», розглянуто теоретичні аспекти обліку витрат, висвітлено сучасну проблематику обліково-аналітичного забезпечення формування операційних витрат аграрних підприємств.

У другому розділі **«Організаційно-методичні засади обліку витрат операційної діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс»** надано загальну організаційно-економічну характеристику діяльності фермерського господарства «Троян-Агро-Плюс», наведено загальні виробничо-ресурсного потенціалу та визначено результативні показники сільськогосподарського виробництва основних видів продукції підприємства, розкрито загальну організацію обліку та оподаткування підприємства, формування звітності, наведено порядок документального оформлення операційних витрат на підприємстві, розкрито діючу систему аналітичного та синтетичного обліку витрат операційної діяльності, формування облікових регістрів з урахуванням галузевих особливостей функціонування аграрних підприємств.

У третьому розділі **«Аналіз та контроль операційних витрат: теорія та діюча практика**» проведено аналіз динаміки та структури операційних витрат за функціональним призначенням за економічними елементами та за калькуляційними статтями, визначено динаміку собівартості за окремими видами продукції, проаналізовано показники ефективності раціоналізації витрат, наведено динаміку ефективності виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції, розраховано точку беззбитковості виробництва сільськогосподарської продукції, представлено організаційні основи та методику проведення контролю формування операційних витрат. Зазначено шляхи вдосконалення обліку, аналізу та контролю витрат операційної діяльності на аграрних підприємствах

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Визначено, що основним видом діяльності, що забезпечує отримання доходів та формування витрат ФГ «Троян-Агро-Плюс» є виробництво і реалізація продукції рослинництва, а саме зернових культур (пшениці, ячменю, кукурудзи) та технічних культур (соняшнику та ріпаку).

2. В результаті проведеного аналізу основних результативних показників фінансово-господарської діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс» встановлено зростання чистого доходу від реалізації сільськогосподарської продукції.

3. Витрати операційної діяльності, які відображені в обліку ФГ «Троян-Агро-Плюс», представлені собівартістю реалізованої сільськогосподарської продукції, адміністративними витратами, витратами на збут та іншими

операційними витратами. Бухгалтерський облік формування витрат операційної діяльності на підприємстві організований відповідно загальноприйнятих принципів ведення бухгалтерського обліку, облік витрат підприємства здійснюється у двох напрямках: за видами діяльності та за елементами. При формуванні облікової інформації та складанні фінансової звітності щодо відображення витрат за видами діяльності, а також визначення собівартості сільськогосподарської продукції, підприємство керується вимогами нормативно-законодавчих документів.

4. За результатами проведеного аналізу складу, структури та динаміки витрат операційної діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс» встановлено тенденцію до зростання витрат в абсолютному їх розмірі у 1,5 рази, що зумовлено зростанням собівартості реалізованої сільськогосподарської продукції, яка займає найбільшу питому вагу у загальній сумі витрат основної операційної діяльності. Рівень витрат операційної діяльності значно зростає. У звітному році встановлено зниження рівня рентабельності виробництва продукції та рентабельності продаж.

5. За результатами проведення перевірки документального оформлення та обліку формування операційних витрат та собівартості продукції, систематизації інформації у фінансові звітності було виявлено окремі недоліки незначного характеру.

6. З метою удосконалення ведення обліку, контролю та аналізу формування витрат операційної діяльності підприємству рекомендовано наступні заходи:

1) для чіткого визначення принципів, методів і процедур обліку та для достовірного відображення фінансового стану і результатів діяльності підприємства удосконалити зміст облікової політики, а саме зазначити метод обліку витрат та калькулювання собівартості, об'єкт обліку витрат, об'єкт калькулювання.

2) з метою вдосконалення управлінського обліку витрат, забезпечення належного рівня аналітичності інформації, підприємству рекомендовано розробити відомості обліку витрат та форми управлінської звітності, доцільність яких полягає в отриманні деталізованої інформації в розрізі видів витрат за кожним процесом господарської діяльності підприємства для управління витратами, а також визначенні напрямів оптимізації витрат за кожним із процесів при збереженні належного рівня якості продукції власного виробництва та обслуговування замовників.

3) з метою прийняття управлінських рішень щодо оптимізації витрат та забезпечення ефективного розвитку підприємству рекомендовано застосувати методику визначення беззбитковості виробництва окремих видів продукції на основі впровадження використання CVP-аналізу і концепції фінансового важеля.

4) рекомендовано провадити організацію внутрішнього контролю, який забезпечує виготовлення якісної рослинницької продукції, раціональне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів на виробництво продукції рослинництва

АНОТАЦІЯ

Люса А.В. «Облік, контроль та аналіз витрат операційної діяльності (на прикладі ФГ «Троян-Агро-Плюс»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і оподаткування». –
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності та класифікації витрат, теоретико-методичні та практичні аспекти обліку витрат операційної діяльності з урахуванням вимог національних стандартів обліку, проблематику обліку витрат в аграрних підприємствах.

Проаналізовано основні економічні показники розвитку підприємства, динаміку та структуру операційних витрат, діючу систему обліку та методику проведення контролю витрат операційної діяльності на підприємстві.

Запропоновано напрямки поліпшення облікового забезпечення систематизації витрат операційної діяльності на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації, впровадження управлінського обліку на підприємстві.

Ключові слова: операційна діяльність, витрати, собівартість, аналітичний облік, синтетичний облік, аналіз, контроль.

ANNOTATION

Lusa A. V. «Accounting, control and analysis of operating activities expenses (on the base of «Troyan-Agro-Plus» FG)»

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and Taxation». –
(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

The work deals with the theoretical aspects of the substance and classification of costs of operating activities, theoretical and practical aspects of accounting of costs according to National Accounting standards, management aspect of cost accounting, issues of cost accounting in agricultural enterprises.

Author analyzes the main economic indicators of the enterprise development, the dynamics and structure of operating costs, the operating accounting system and the methods for carrying out the control of operating costs at the enterprise.

Author offers the directions of improvement of accounting for the systematization of costs based on deepening of the analytical display of the accounting information, implementing of management accounting at the enterprise.

Keywords: operating activities, expenses, cost of sales, analytical accounting, synthetic accounting, analysis, control.